

Граждански съвет към Висшия съдебен съвет на Република България

Civil Council with the Supreme Judicial Council of Republic of Bulgaria

ПРОТОКОЛ № 62
от заседание на Гражданския съвет към ВСС,
проведено на 22.11.2019 г.

Днес, 22 ноември 2019 г., петък, от 9:30 ч. в Пресцентъра на ВСС в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, се проведе заседание на Гражданския съвет към ВСС, на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Мария Карагьозова – председател на Гражданския съвет от НПО, председател на Асоциация „Форум”;

Г-жа Татяна Лисичкова – правен експерт на Асоциация „Форум“, упълномощена за днешното заседание да представлява Асоциацията на прокурорите в България и Сдружение „Академия на изследвания в сигурността и отбраната“;

Г-жа Мария Колева – зам.-председател на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители;

Г-жа Павлина Желязкова – ПР /връзки с обществеността/ на Българската асоциация на вещите лица и експертите;

Г-жа Десислава Лозанова – член на Българската асоциация на съдиите по вписванията;

Г-жа Росица Велкова – председател на Българската съдийска асоциация;

Г-жа Светла Дерменджиева – председател на УС на Камарата на независимите оценители в България;

Г-н Ясен Тодоров – член на УС на Камарата на следователите в България;

Г-н Александър Николов – председател на УС на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт;

Г-жа Емилия Николова – председател на Съюза на съдебните заседатели в България;

Г-н Георги Ангелов – зам.-председател на Съюза на съдебните заседатели в България;

Г-н Владислав Славов – председател на Съюза на юристите в България;

Г-жа Мила Георгиева – председател на УС на Центъра за приложно-правни изследвания и практики.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Разглеждане и приемане на решение по постъпило заявление за членство в Гражданския съвет към ВСС от сдружение „Асоциация на българските административни съдии“

представяне от съдия Владимир Първанов - председател на УС на Асоциацията на българските административни съдии;

2. Представяне и обсъждане на становище на Съюза на съдебните заседатели в България относно приетото от Съдийската колегия на ВСС решение за предприемане на мерки за обезпечаване на съдилищата със съдебни заседатели
вносител и докладчик по темата: госпожа Емилия Николова -председател на УС на сдружение „Съюз на съдебните заседатели в България“;

3. Организационни въпроси.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добър ден, колеги.

За днешното заседание г-жа Татяна Лисичкова е упълномощена да представлява Асоциацията на прокурорите в България и Сдружение „Академия на изследвания в сигурността и отбраната“ така, че имаме кворум.

Колеги, предлагам да започнем с т. 2 от дневния ред, тъй като г-н Първанов закъснява. Това е предоставяне за обсъждане на Становище на Съюза на съдебните заседатели в България относно приетото решение на Съдийската колегия на ВСС за предприемане на мерки за обезпечаване на съдилищата със съдебни заседатели. Автор на Становището е Председателя на Сдружението. Изпратила съм ви Становището

преди седмица, то е много обстойно, тя ще представи акцентите в него, както и какво включва решението на Съдийската колегия на ВСС, което провокира Становището.

Заповядайте, г-жо Николова.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Благодаря. Бих искала да ви запозная кратко със Становището на Съюза на съдебните заседатели в България по повод обсъждане в Съдийската колегия на ВСС на един голям проблем, изникнал при провеждането на процедурите за подбор и избор на съдебни заседатели в страната – липса на кандидати за съдебни заседатели. Този въпрос е обсъждан от Съдийската колегия на ВСС на заседание на 8 октомври по предложение на г-жа Боряна Димитрова – член на ВСС и бивш председател на Бургаски окръжен съд.

Становището ни е изработено от името на Съюза на съдебните заседатели в България. Изработили сме го в качеството ни на настоящи и бивши съдебни заседатели, в качеството ни на хора, които сме участвали в работните групи, сформирани към Министерство на правосъдието, работната група по създаването на Наредбата във ВСС, като участници в заседание на Правна комисия, когато се приемаха промените в ЗСВ в раздела за съдебни заседатели, като хора, които сме участвали по форуми където са разглеждани въпроси, касаещи съдебните заседатели.

Ние също направихме наш преглед на състоянието, на протичащите в момента процедури за подбор и избор на съдебните заседатели и можем да кажем, че към момента са приключили – след промените в ЗСВ и създаването на новата Наредба, това е 2016 г. и 2017 г., приключили са 24 процедури за избор на съдебни заседатели в районни и окръжни съдилища. В момента са в ход 95 процедури и за 2020 г. предстоят 25 процедури за подбор и избор на съдебни заседатели. Между 80-90% в случаите няма необходимия брой кандидати за съдебни заседатели, нужни за съдилищата.

Това ни мотивира да седнем и изведем, през призмата на нашия поглед, основните проблеми, които съществуват към настоящия момент, касаещи института „съдебен заседател“. Като цяло ние сме открили следните проблеми: нормативно заложените причини за намаляване на интереса на съдебните заседатели, порочни практики при прилагане на Закона за съдебната власт (ЗСВ) и Наредба № 7, проблеми, които не са намерили решение в законодателството, възнаградението на съдебните заседатели и липса на медийна политика по въпроса.

По първата точка, която касае нормативно заложените причини за намаляване на интереса на съдебните заседатели, искаме да обърнем внимание на завишените изисквания и ограничения към съдебните заседатели, които се направиха с промените в

ЗСВ от 2016 г. Предявиха се нови изисквания - за средно образование, за психическо здраве, за непринадлежност към органите на Държавна сигурност. Въведоха се ограничения, че съдебни заседатели не могат да бъдат общински съветници, ръководители на политически партии, да не работят в съд, прокуратура, следствие, МВР и други органи от системата на националната сигурност. Едновременно с това се направиха едни промени, с които се намалява мандата на съдебните заседатели от 5 на 4 години, въведе се едно ограничаване на броя на мандатите, в които можем да бъде съдебни заседатели и дори тук мога да открия една скоба, че първоначално предложението на Министерство на правосъдието по този текст беше: „не повече от два мандата“ да бъдат съдебни заседатели и в следствие на нашите настоявания и отстояване на позицията добавиха „в един съд“, за да може да имат съдебните заседатели да имат възможност поне да се кандидатира в някой друг съд.

Има липса на синхронизация на изискванията към съдебните заседатели, като тук мога съвсем бегло да посоча, например при предсрочното прекратяване на мандата, във връзка с изискването, че съдебни заседатели не могат да бъдат такива повече от два мандата в един съд. Въведе се възможност за предсрочно прекратяване на мандата на съдебните заседатели, но това е нещо, което се извършва по принцип по искане на председателя на съответния съд до Общото събрание на висшестоящия съд. Т. е. една процедура, която не зависи от съдебния заседател и времето, в което тя ще се осъществи. От друга страна, когато съдебният заседател кандидатства като такъв в другия съд, той трябва да представи декларация, че вече не е съдебен заседател в предходния съд. Това са деликатни моменти, които са „препъни камък“ в мотивацията на съдебния заседател, който е бил веднъж съдебен заседател, да се кандидатира и да продължи да иска да бъде такъв в друг съд.

Увеличи се броя на документите, които се изискват при кандидатстване на съдебните заседатели. Въведоха се – мотивационно писмо, писмено съгласие, документ за проверка за принадлежност към органите на Държавна сигурност, въведоха се изисквания за представяне на нотариално заверени копия от дипломите за завършено образование, при положение, че има изискване за минимум средно образование и във връзка с това ние предлагаме, за в бъдеще, кандидатите да представят само нотариално заверено копие от дипломата за средно образование, което е изискуемо, а всички останали да бъдат прилагани допълнително без нотариална заверка. И нещо, което и ние, като съюз, предлагаме да се въведе – документ за психическо здраве. Но за съжаление в текста на ЗСВ не е изяснен какъв точно трябва да бъде този документ –

дали от проведен преглед или документ, че лицето не се води на отчет, поради което 20 човека от кандидат-съдебните заседатели, които са допуснати от Общинския съвет и са предложени на апелативния съд за избор, бяха шкартирани, защото не са представили документ от преглед, а се представили само документ, че не се водят на отчет. Приключиха съдебни заседания в административен съд, които „свалиха“ това решение на Общо събрание на съдиите на апелативния съд и възстановиха някои от съдебните заседатели.

Това са неща от нормативна гледна точка, които до известна степен затрудняват дейността на съдебните заседатели и намаляват мотивацията на кандидатите за съдебни заседатели. Във връзка с това в нашето Становище сме направили и съответните предложения. Становището ни е представено на вниманието на Съдийската колегия на ВСС, представено е на вниманието на Министерство на правосъдието (МС), на Правна комисия към Народното събрание (НС) и сме извели съответните предложения по тези проблеми.

Една от особеностите са констатирани порочни практики по прилагането на ЗСВ и Наредбата. Например, считаме, че, тъй като ЗСВ не предвижда механизъм в случай, че броя на съдебните заседатели в даден съд намалее, съда да провокира провеждане на нова процедура за допълване на необходимата им бройка за съдебни заседатели. Тъй като това не е отразено в ЗСВ, това принуждава съдилищата в момента да заявяват много по-големи бройки от необходимото за съдебни заседатели. Считаме, че в сегашната ситуация на недостиг на съдебни заседатели за съдилищата, това е едно от решенията, което максимално бързо би могло да се постигне с една промяна в ЗСВ, като се даде възможност на съдилищата да организират нова процедура за подбор на съдебни заседатели.

Има различия по прилагане на ЗСВ и Наредба № 7 в различните съдилища. Тук ще ви обърна внимание на няколко съществени въпроса. В ЗСВ с промените от 2016 г. бяха завишени възнагражденията на съдебните разходи и бе записано, че на съдебните заседатели се изплащат и транспортни разходи. Различна е практиката по прилагането на този текст в съдилищата. Например в СГС на съдебните заседатели се изплащат транспортни разходи за всяко явяване на заседание в размер на 4.00 лв. – картата за един ден. За съжаление в другите съдилища всеки постъпва така, както на него му е удобно. Например в СРС, в Специализирания наказателен съд такива разходи не се заплащат. В СГС се заплащат и възнаграждения за участие в открити и закрити

заседания и за участие в тайно съвещание и за постановяване на присъда. В останалите съдилища такива възнаграждения не се изплащат.

Много голям е проблема със случайното разпределение на делата. Това е нещо, което демотивира действащи съдебните заседатели. Те, от своя страна, нали разбирате, че в последствие, когато се откажат да бъдат съдебни заседатели, те създават една информация около себе си, че всъщност това е нещо, което въобще не си заслужава човек да го прави. По този начин обществото се настройва против този институт „съдебни заседатели“.

Случайното разпределение на делата – ние сме действащи и бивши съдебни заседатели, идея нямаме дали това разпределение е случайно, защото, например сутринта се явявам на заседание с даден съдия по дело и изведнъж системата ме разпределя да бъда и на двете му дела след обед. Съвсем случайно системата ме е разпределила да бъда съдебен заседател и на двете следобедни дела. Как така се получи – никому не е ясно случайното разпределение!?

Има един голям проблем, касаещ съдебните заседатели в съдилищата, по-специално в СГС. Със ЗСВ и Наредба № 7 е регламентирано как се избират съдебните заседатели за всяко дело и за несменяемостта на този съдебен състав. От няколко години насам този проблем в СГС съществува, тъй като Общото събрание няколко пъти приема решение, че докато не е даден ход на делото, съдебните заседатели могат да бъдат сменяни докато не се даде ход на делото. Това е неправилно, първо е незаконно. Второ е неправилно и демотивиращо съдебните заседатели, защото ако аз съм един съдебен заседател, който иска да отиде предварително да се запознае с материалите по делото и да влезе в заседанието подготвен за какво точно става въпрос, то нямам гаранция, че в следващото заседание ще влезна по същото дело. Тогава защо да си губя времето!?! Точно поради това ние го заложихме и бяхме сред инициаторите този текст в Наредбата изрично да бъде записан, че смяната на съдебни заседатели след първоначалното им разпределяне по делото, се извършва по същия начин, както смяната на съдия. Въпреки всичко Общото събрание на съдиите в СГС приема решение, че те не са длъжни да се съобразяват със свободното време на съдебните заседатели, поради което, ако един съдебен заседател не може да дойде на следващото заседание, за което е определен, той отпада и на негово място се избира нов съдебен заседател до даването на ход на делото.

Голям проблем за съдилищата и една очевидна несправедливост по отношение на съдебните заседатели е обстоятелството, че в ЗСВ е записано, че възнагражденията

им се заплащат за времето, отразено в протокола за провеждане на съдебното заседание. Но съдебните заседатели се призовават за явяване в съдебно заседание с обаждане по телефона – има силата на призовка, или се записва, че съдебното заседание започва в 9:30 ч. Не рядко са случаите, когато съдебните заседания започват не в 9:30 ч., а в 11:00 ч., в 13:00 ч., в 14:00 ч., в 15:00 ч.! През това време съдебните заседатели присъстват в съда, чакат започването на делото, не могат да излязат и да отидат където и да било, накрая влизат в съдебно заседание, то протича 20 мин., не му се дава ход, отлага се и целия ден е загубен напразно за съдебния заседател. Това ние предлагаме да бъде променено и след като те се призовават за даден час, възнаграждението им да се дължи от часа, за който са призовани до приключване на заседанието.

Темата за възнагражденията специално сме я сложили по-назад сред причините за липса на желаещи да се кандидатира за съдебни заседатели, защото има една такава медийна нагласа, ако отворите интернет и напишете „съдебни заседатели“ веднага ще излезнат статиите, че съдебните заседатели пак плачат за пари. Затова ние сложихме по-назад темата, но тя е изключително важна. Възнагражденията, които успяхме да постигнем с промяната на ЗСВ, бяха един голям скок. Сега се заплаща минимум 20.00 лв. така, както се плаща възнаграждение за явяване на вещите лица, ако заседанието се отложи.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: На час ли?

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Не, за явяване. Ние имаме норма за час, ако заседанието 10 мин. или 30 мин. по-малко от 20.00 лв. не могат да ни дадат. Но ако то продължи шест часа, всичко е по разценката, както е определено по Наредбата и по ЗСВ.

Голям е скока с тези 20.00 лв., защото очевадна несправедливост беше да ни се плащат между 6.00 – 9.00 лв. на час и всъщност те покриваха транспортните разходи. Но и това не сме убедени, че е справедливо като възнаграждение и ще ви кажа защо. Искаме да включим – това е в интерес на цялото общество, да се включат повече хора в активна възраст да бъдат съдебни заседатели. Но ако аз, например, работя в частна фирма – да, по закон моя работодател е длъжен да ме освобождава и да ми дава неплатен отпуск, за да отида на заседанията на съда. Да, но веднъж или два пъти. И в един момент този работодател задава въпроса какво става с важните задачи, какво правим с организирани срещи, въобще какво става с работата!? Това е един голям проблем за включване на хората в активна възраст като съдебни заседатели. Поради тази причина всъщност по-голямата част от съдебните заседатели са хора, които са или

пенсионери, или безработни, или хора, които могат да си го позволят да не се съобразяват с работното време, наложено им от работодателя, при който осъществяват дейността си. Това е проблем, касаещ възнаграждението. Тук може да се мисли, ние не правим предложение в тази насока по отношение на възнагражденията.

Последната тема, която сме извели – това е липса на медийна политика за разясняване ролята и функциите на съдебните заседатели като част от гражданското общество в правораздаването. Положителен пример сме посочили – прави ни впечатление, че „Дарик радио“ АД е изключително активно, популяризира всички процедури по подбор и избор на съдебни заседатели в страната. Имало е епизодични предавания по националните телевизии и радиа в страната, но в общи линии това, което медиите създават като образ на съдебния заседател, е в негативен план. И това до известна степен е демотивиращо хората да се кандидатира за съдебни заседатели.

Ние сме изпратили до Гражданския съвет към ВСС нашето становище. Постарах се максимално бързо да мина през него. Ако някой от вас прояви желание, би могъл допълнително да се запознае с него. Това, с което се обръщаме към Гражданския съвет е да изрази позиция за необходимостта от промени в нормативната база с цел усъвършенстване на правната конструкция и философията на института „съдебен заседател“ в Република България, с цел постигане по-широко участие на гражданите в наказателното първоинстанционно правораздаване.

Благодаря за вниманието.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-жо Николова, за това, че сте си направили труда да синтезирате основните проблеми от една толкова обятна тема.

Колеги, някой желае ли да се изкаже, да вземе отношение по въпроса.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Аз първо имам предложение. Гражданският съвет към ВСС непрекъснато изгражда капацитет да поставя важни въпроси не само в рамките, които трябва да бъдат адресирани до ВСС, но и до Народното събрание. Имам предложение към г-н Славов – СЮБ, като най-голямата и авторитетна юридическа организация, да постави този акцент с едно общо заседание в Правната комисия на Народното събрание. Ние ще поканим капацитети от Министерство на правосъдието да поставят ребром основните въпроси, защото наказателното правосъдие е болшинство от съдебните заседатели и един съдия. Но авторитета на съдебните заседатели е никакъв. Била съм години наред рамо до рамо със съдебните заседатели и знам колко сериозни и отговорни хора са участвали. Винаги има изключение, но болшинството са сериозни хора и те преценяват фактическата обстановка по делото от името и в името

на народа. Затова им дължим подкрепа и г-н Славов, ако искате може да излезем с такава инициатива към Вас и Вие да прецените. Разбира се, ще помагаме с всичко, с което можем.

ВЛАДИСЛАВ СЛАВОВ: Добре, предложете. Но съм сигурен, че ще стане много трудно. И ще Ви кажа защо. От две години се стремя да организирам с председателя на Парламента, чрез писма и лични срещи, Кръгла маса по проблеми, свързани със законодателния процес. И не можем да направим тази Кръгла маса. Виждате как се развиват нещата в Парламента и затова Ви казвам, че ще стане много трудно. Но нямам нищо против, ако направите такова предложение, да сезираме Правната комисия и да предложим нещо подобно. Може би ще трябва да търсим някакво съчетание и със законодателни предложения, за да бъде по-състоятелно това, което ще предложим, а не само едно заседание, в което да обсъдим статута или нещо друго от посоченото в Становището. Тези законодателни предложения за промени те, ако са достатъчно добри, биха могли да ги внесат в Парламента.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Понеже стана въпрос за внасяне на предложение – няколко пъти говорих с г-жа Карагъзова, необходимо е да ангажираме вниманието на изпълнителната власт – на Министерския съвет, да поиска Гражданския съвет една среща с министър-председателя, ако не – със Захариева, макар, че тя няма опит като магистрат, но все пак е вицепремиер.

ВЛАДИСЛАВ СЛАВОВ: Тя има юридически стаж.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, да се върнем на темата. Според мен е добре да вървим в посока да подкрепим исканията на съдебните заседатели в Становището.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Бих искала да взема думата. Внимателно разгледах Становището на колегите – има интересни моменти, които влизат в моментите, които разглеждате като проблеми или предложения. Предлагам да гласуваме и да изчистим текста на това, с което може да излезе Гражданския съвет, но като начало Вие дайте предложение за кратък тест и ще го обсъдим.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Преди да предложим текста за акт, като адвокат мога да Ви кажа, че по отношение на заплащането и с нас, служебните защитници, които се явяваме по наказателни дела, стои този проблем със заплащането. Мога да кажа, че съм викана в 9:00 ч. в съда и съм влизала в зала в 13:00 ч., но са ми платени 15-те мин., през които е траело заседанието. Действително, има го този проблем, не е само при вас, това

е и при нас, като адвокати. Затова от тази гледна точка не може да се чувствате дискриминирани.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Масовата практика не значи, че не е дискриминация.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: По отношение на това, че не се дава ход на делото и се сменят съдебни заседатели – смятам, че с тази процедура не е нарушен принципа за несменяемост и докато не се даде ход, това не е пречка. Друг е въпроса, че Вие влагате идеята, че така се търсят удобните съдебни заседатели.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Точно така.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Тези съмнения могат да стоят, но от гледна точка на закона аз не виждам нарушение.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Така е – няма нарушение на закона.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Да, защото са изложени като нарушение.

И третото – явно заплащането е причина, но трябва да ви кажа, че в градски съд, в апелативен съд, в специализирания съд го няма този проблем. Но в районен съд много често съдебните заседатели си поспиват по време на съдебните заседания и не знам до колко те са в част с всички процесуално-следствени действия, които се извършват в едно съдебно заседание. Така, че действително има проблем. То проблемът е комплексен, за да ходят тези хора и да кандидатстват в тази възраст явно една от причините е заплащането, за което говорим.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Не разбрах дали това беше въпрос или констатация. Ако е констатация, съм готов да оборя, ако е въпрос – мога да отговоря. Казвам го по принцип.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: За спящите съдебни заседатели само да кажа – това касае вече философията на института „съдебен заседател“. Това е една много дълга тема, по която никой не разговаря. Болшинството от съдиите са категорично против това да има въобще съдебни заседатели. Е, няма как – Конституцията така е отредила да съществуват съдебни заседатели в правораздаването.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Не искат, защото при двама съдебни заседатели и един съдия съдебните заседатели могат да решат делото.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Да, така е, могат да го решат. Обаче философията на – какво се очаква от съдебния заседател е много важно. И затова всъщност ние водихме много голяма битка докато постигнем това съдебните заседатели да бъдат обучавани след като бъдат избрани, да бъдат обучавани, за да им се каже какви са техните права и задължения. Но, например, аз считам, че не е изяснен въпроса съдебния заседател въз

основа на какво трябва да се произнесе с крайното си решение. Съдиите очакват съдебните заседатели, срещу парите, които получават, да отидат и да четат материалите на делото. Дали това е ролята на съдебния заседател или пред него трябва да бъдат представени всички – на съдебна фаза, той да получи непосредствени впечатления от всички доказателства по делото. В същото време една част от съдиите имат особено отношение към съдебните заседатели – те почти не са съгласни, не допускат въпроси когато се обсъжда по време на съдебно заседание, те излизат от името на „Съдебният състав реши“, никой не ги пита за нищо, negliжират ги. Честа е практиката когато се казва: „Приемаме ли експертизата, колеги? – Приемаме я.“ – но каква е експертизата, трябва ли съдебния заседател да я чете или не трябва да я чете!? Това са много въпроси, на които трябва да се даде отговор. Защото тук се бият две системи – едната представа на хората от прецедентното право от Англия и Америка, че всичко трябва да се разиграва пред съдебния заседател и всичко трябва да бъде непосредствено съобщавано пред този съдебен състав, за да може той да вземе решение и да се произнесе. От другата страна – очакванията на съдиите, че съдебните заседатели като тях да излязат от работа, да отидат да четат всички материали по делото – няма яснота по този въпрос. Той е много основополагащ.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Съжалявам, г-жо Николова, но предполагам, че Вас един съдия в зала не може да Ви пренебрегне когато искате да си зададете въпросите или да си изразите становището. Така, че ако чакате една асоциация да защитава на всеки един правата, а той в зала да си мълчи, за да е удобен, няма как да стане. Защото съдията в края на заседанието подписва просилника, с извинение, че така го наричам, някои съдебни заседатели предпочитат да си мълчат и затова ги мачкат.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Бих искал да взема думата, г-жо Карагъзова, благодаря.

Това, което казвате, несъмнено е доста интересно, но повечето са частни случаи. Ако погледнем ретроспективно как стоят нещата, то наистина голяма част от съдебните заседатели, защото тези, които в момента са действащи, са продукт на това, което е било до сега. Все още са под влияние на старата система където съдията си „гушваше“ един-двама и си ги „дундуркаше“, за да му решават делата – нещата трябва да се казват такива, каквито са. Много се радвам, че Вие ги казвате така директно, както сте ги видели.

Но нали целта е да постигнем някакво ново качество. Това ново качество с това, че така е било няма как да се случи. В края на краищата демокрация се прави с демократи, не се прави с лозунги и приказки. Очевидно е, че трябва да се направи

промяна и това е един елемент от промяната. Понеже, не знам защо някак нещата излезнаха от това русло, което ние умишлено се стараехме да избегнем – за заплащането, и се върнахме там. Ще си позволя две думи макар, че считам, че не е това основополагащото. Ще дам пример от гражданския ми живот – навремето извиках един синдикален лидер и го попитах колко пари иска. Каза ми сумата. Казах – ОК, на другите ще дам два пъти повече. Изведнъж той подскочи. В момента сме в същата хипотеза. Адвокатите – очевидно това е една тежка професия и те имат своите проблеми, и те не са решени. В много неща ги виждам, защото имам познати. Но това, че така е при тях, това не означава, че при другите трябва да бъде по същия начин, защото едните страдали. Дайте да търсим начини и те да не страдат.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Изобщо не сте ми разбрали изказването.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Да, може би. Но така или иначе този проблем ние така сме го идентифицирали и така сме го посочили.

По отношение на тези хора, които наистина спят – има и такива. Някои от тях са майки с деца – виждал съм ги, това им е допълнителен доход, на който те разчитат. Другите обикновено са възрастни хора. Ами погледнете – кой да отиде!? Кой млад човек ще се затича, когато има една такава неуреденост, несигурност, да се правят толкова много справки, да се кандидатства. Нека да не се лъжем – в общините има една квота, която е чисто партийна кои от хората да минат. И това е факт. Там, където има хора, но там, където няма, е трудно. Това е един проблем пред младите хора, които не желаят да се заемат с това нещо.

Веднага ще възникне въпроса – добре, нека да са другите, защо трябва да бъдат повече от един мандат. Ще ви кажа – защото това е една такава голяма материя, огромна, която дори мастити специалисти в правото не я познават до дъното ѝ и затова съществува някаква форма на разделение – кой по граждански, кой по търговски, кой по наказателните и т. н., ако не съм прав, моля да ме извините. Но няма как да ги научим – с няколко курса, които се провеждат от НИП, няма как да се решат тези неща, макар, че хората се стараят. Но там са преди всичко основните неща. Недейте забравя, че голяма част от хората стоят на кълката, че морала – в закона няма морал, нещата стоят законово, те така ги разбират. Трябва време, за да се разбере, да могат да усетят някак нещата вътрешно. Нали говорим, че съдиите решават по съвет и убеждение. Убеждението от какво им идва – от това, което са видели. Практика е да се чете диспозитива, знаете го, хубаво е преди това човек да провери.

Ще завършва с това, с което започнахте. Считате, че е правилно СГС – разбира се, всеки има свое право, но закона ясно посочва, че съставите се избират по един начин и той не е различен и за едните, и за другите. Странно е защо има съмнение за това – съдията остава същия, а съдебните заседатели се сменят.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Защо не се сменя съдията, а се сменят само съдебните заседатели. Не се дава ход на делото – сменя се председателя на състава.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Написано е ясно и категорично и това нещо трябва да се прави. Нека да не навлизаме в тези неща. Нека да погледнем това, което е посочено – промяна в нормативните документи.

Да не гледаме възнаграждението – не е най-важно. Ние успеем ли да нагласим така, че да се издигне ролята на съдебния заседател като елемент в дадено съдебно дело и то съществен елемент, то, мисля, че ще се намерят и хора. Така, че възнаграждението е последното, на което трябва да акцентираме. То е важно, несъмнено при тази динамика на икономическите отношения и чисто човешки – вижда се в магазина като отиде човек, но така или иначе другото е съществено и важно.

Защо искаме да се увеличи срока – да не е четири години. Това беше дълъг дебат. Имаше и „за“, имаше и „против“ – всеки един го вижда. Ако има прекалено много хора, то нека да са две години. Но, повярвайте ми, за две години тази работа не става. Имам поглед от други неща, но по мое виждане, все ми се струва, че дори един човек да се изгради като правист, на него му трябва някакво време. Едното е първо да се научи, второто – като работи в колектив колегите около него да му повярват, че може и третото е – той като се изправи на банката да го умее. И това са минимум три години, като говоря за човек, който е получил качествено юридическо образование. Това са важни неща. Някои идват съвсем неподготвени и такива ги има немалко. И затова трябва да търсим това как да го направим. Това е едното.

Защо е по-хубаво да бъде по-дълго. Защото качеството, което той ще придобие за тези първи 2-3 години, то ще си каже своето значение, то ще се прояви в следващите две или три, които му остават.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Не само това, извинете, г-н Ангелов, че Ви прекъсвам, но някои дела не свършват и за две години.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Не, те си продължават – написано е в закона. Въпросът е, че самите общински съвети – за тях това е тегоба. Да не се лъжем – тези хора го правят с такова неудоволствие, защото те си имат достатъчно други работи – очевидно е, че са заети с доста други задачи. И изведнъж се появят – погледнете за София: 200 човека за

СГС, 300 човека за СРС, нека да сложим и окръжния, специализирания. Това е една комисия, да, ще кажете, че не са в един период, но нали те си следват едно след друго. И това са хора, прием на документи и т. н. – трудно е и за тях. Ако им даден една отсрочка – например това да се случва на пет години, те ще са доволни.

Разбира се има и други неща, но нека да акцентираме върху рационалното. Част от тези неща сме ги преболедували. Не считаме, че сме най-прецизните, но поне така, както сме го посочили, даваме отправна точка за някакви бъдещи действия, които, несъмнено, очакваме и помощта на хора, които са със сериозно юридическо образование, за да напишем документа такъв, какъвто би било редно да бъде или да направим необходимите поправки. Вие всички си спомняте – на тази маса бяхме, не го казвам с лошо, когато още в самото начало, това беше преди три години, споменахме, че има необходимост от доработване и уважаван член на ВСС тогава каза, че това е нов документ, има време, тепърва ще се преработва. Оказа се, че ние това време го нямаме, самите съдилища започната да „реват“ – явно, че това време вече е дошло – чука на вратата. Затова трябва да търсим необходимия консенсус, не само тук, а и на други места, за да можем да намерим най-точното решение и да оправдаем очакванията на хората.

Това беше, благодаря ви.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Желаете ли още някой да се изкаже – не виждам желаещи. Колеги, нека да пристъпим към гласуване на акт на Гражданския съвет по точката. Искане ми се да е в подкрепа на Становището, констатираните проблеми и исканията, които съдебните заседатели изложиха пред нас. Според мен най-добре текста би стоял като прикачим целия текст на Становището, че Гражданският съвет към ВСС подкрепя исканията, поставени в Становището и Становището като цяло. Вашите мнения, моля.

ССЗБ предлага следния текст: „Гражданският съвет към ВСС да изрази позиция за необходимостта от промени в нормативната база с цел усъвършенстване на правната конструкция и философия на института „съдебен заседател“ в България, с цел постигане на по-широко участие на гражданите в наказателното първоинстанционно производство. Предлагаме Гражданския съвет към ВСС, съвместно с Правната комисия на Народното събрание, да организират Кръгла маса.“

ОТ ЗАЛАТА: Със СЮБ.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: СЮБ е част от Гражданския съвет. Това ще е инициатива на Гражданския съвет с участието на всички организации.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: В тази връзка така, както е формулирано, нали вземем принципно решение, че предложение за промени – само конкретни, когато ги видим – в чл. еди-кой-си, т. еди-коя-си, и тогава да ги подкрепим.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не, да подкрепим техните искания, изложени в Становището, а не конкретни – г-жо Николова, мисля, че нямате конкретни предложения за промяна на текстовете, и да прикачим Становището. Защото, според мен, те най-добре разбират проблемите и най-добре са ги формулирали, като са го извлекли от дългогодишната си практика. Едва ли някой от нас може по-справедливо да коригира това, което те са формулирали. Искане си се Становището да остане така, както е формулирано, с исканията. Всяка една организация, когато представя даден проблем, го представя едностранчиво, от гледна точка на професионалистите с областта. На другите може да им се струва едностранчиво, но за тях това е тяхната гледна точка, техните реални проблеми. Затова ми се иска да не е общ текст за подкрепа, а да кажем точно, че подкрепяме конкретните искания, изразеното Становище по повод решението на Съдийската колегия на ВСС и да приложим текста на Становището с приложената справка.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Съгласна съм с Вас, г-жо Карагъзова, и предлагам да гласуваме текста за акт. С този текст, който сега ли прочетохте, ще бъде акта?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не, всичко е казано в Становището – както в идентификацията на проблемите, така..., да. Гражданският съвет към ВСС подкрепя Становището, което е обсъдено и дискутирано на днешното заседание. Подкрепя констатациите и предложенията, изразени в Становището – като го цитираме, прилагаме Становището заедно със справката.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, така е добре. Защото в първия вариант, който г-жа Карагъзова прочете, ние се съгласяваме, но не се знае с какво се съгласяваме, не е ясно. Конкретно са разгледани нещата с констатации, анализ и предложения.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Бих искала да гласуваме и моето предложение за Кръгла маса.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, има го в текста.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: „Подкрепяме Становището така, както са формулирани техните искания.“

ОТ ЗАЛАТА: „Анализ, констатации и предложения.“

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: „Подкрепяме анализа, констатациите и предложенията, изразени в Становището.“

ОТ ЗАЛАТА: Точно така.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Второ изречение: „Гражданският съвет към ВСС подкрепя идеята да се организира съвместна Кръгла маса по въпросите на нормативната база, касаеща съдебните заседатели, съвместно с Комисията по правни въпроси към Народното събрание.“

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Така, но аз казах „СЮБ“, защото е най-авторитетната организация, те не знаят кои сме ние, но СЮБ е марка. Тя е национална марка и световна марка, защото от години съществува.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Тогава как предлагаме – „Гражданският съвет предлага на СЮБ“ или „Гражданският съвет предлага, с членството на СЮБ, да организираме съвместна Кръгла маса.“

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Като основен партньор г-н Славов.

ВЛАДИСЛАВ СЛАВОВ: По-добре да напишем, че Гражданският съвет, съвместно със СЮБ, предлага на Правната комисия на Парламента да направим Кръгла маса. А те дали ще приемат или не...

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: На днешното заседание ние поканихме, както каза и г-н Славов, всички членове на Комисията по правни въпроси към НС.

Така, за акта – вариант I – СЮБ да организира съвместно с Комисията по правни въпроси към НС конференция по въпросите на съдебните заседатели и вариант II – Гражданският съвет, съвместно с Комисията по правни въпроси към НС, да организира Кръгла маса или конференция по въпросите на съдебните заседатели.

МАРИЯ КОЛЕВА: А ако те не се ангажират, както днес, как ще се случат нещата!? Защото, за да организираме нещо, съвместно с някой друг, трябва да имаме неговото съгласие, най-малкото.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, нека все пак да уважим предложението на г-жа Георгиева и да гласуваме двата варианта. Въпреки, че аргументите са добри, затова нека да гласуваме дали изобщо да има такъв текст.

ОТ ЗАЛАТА: Нека първо да гласуваме за Становището. Това са две отделни неща. Първото изречение да гласуваме.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре. Първа точка – „Подкрепя направените анализи, констатации и предложения в Становището на Съюза на съдебните заседатели в България относно приетото на 8 октомври 2019 г. от Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет решение за предприемане на мерки за обезпечаване на съдилищата със съдебни заседатели.“ – моля, гласувайте.

Гласуване: За – 13,   против – няма,   въздържали се – няма.

Приема се.

Благодаря.

Гласуваме дали да има втора точка.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Може ли да поясня защо дадох предложението. Като приемаме този текст, какво става с него – всичките въпроси, които са представени, са на законодателно ниво. Ние формално си вършим работата и затова исках да го придвижим на по-високо ниво. Защо тогава поставяте въпроса дали да има такава точка?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Тук имаше и противоположно становище, че тя е доста формална, т. е. на практика няма да проработи.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Защото първо я няма в дневния ред, а се формира в процеса на дискусиата, затова трябва да се гласува.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Тя е във връзка с този акт.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Затова предлагам да гласуваме дали да има втора точка в акта, която е за организирането на Кръгла маса, съвместно с Комисията по правни въпроси. И, ако решим да има такава точка, ще гласуваме дали да е инициатива на целия Граждански съвет или да е инициатива на СЮБ.

ВЛАДИСЛАВ СЛАВОВ: Трябва да е работещо. Може да я напишем така, че това Становище, което вече приехме, да се изпрати на Правната комисия на НС с предложение за организиране на дискуссионна Кръгла маса.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: То е изпратено от самите тях.

ВЛАДИСЛАВ СЛАВОВ: Няма значение, имаме решение на Гражданския съвет и допълваме с това предложение за Кръглата маса.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: По-скоро акта на Гражданския съвет да бъде изпратен.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Трябва да бъде изпратен.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това е отделно – текста на акта на кого ще го изпратим. Сега ще направим текст на акт, този акт обикновено го изпращаме към заинтересованите страни, задължително към ВСС и вече към Министерство на правосъдието, Комисията по правни въпроси към НС. Въпросът е дали да има и тази точка, че желаем иницизирането на Кръгла маса.

ОТ ЗАЛАТА: „Смятаме за необходимо“. „Констатираме необходимостта от провеждане на Кръгла маса, на която да се обсъдят поставените въпроси и предложения.“ – „По темите в Становището.“

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: „Констатираме необходимостта от провеждане на Кръгла маса по темата, съвместно с Комисията по правни въпроси към НС.“

ОТ ЗАЛАТА: Чудесно, достатъчно. – По-скоро „предлагаме“, а не „констатираме“. Да – „предлагаме“, с всички заинтересовани страни.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, след обсъждане, моля да гласуваме втора точка от акта със следния текст: „Предлага провеждането на Кръгла маса по посочените в Становището проблеми, съвместно с Комисията по правни въпроси към 44-то Народното събрание и всички заинтересовани страни по въпроса.“

Гласуване: За – 13,   против – няма,   въздържали се – няма.

Приема се.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА, ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Благодаря ви, колеги, за подкрепата. Това е оценка за нашия труд.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Г-жо Карагъзова, може ли за момент – тъй като имам здравословен проблем и трябва да посетя лекар, се налага да напусна заседанието. Упълномощавам Десислава Лозанова да гласува от името на КНОБ при следващи обсъждания по дневния ред.

/Светла Дерменджиева напуска залата./

ОТ ЗАЛАТА: По първа точка от дневния ред, какво ще правим. Кандидатите още ги няма.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Явно има нещо непредвидено.

ЯСЕН ТОДОРОВ: Ще разгледаме кандидатурата им на следващото заседание, сега отлагаме точката.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да. Също така за следващото заседание имаме кандидатура от Клуб журналисти срещу корупцията, от г-жа Ренета Николова. Тя водеше предаването „Законът и ние“, има журналистическа организация и работи по въпросите на правосъдната система. Така, че ще имаме две кандидатури за членство в Гражданския съвет.

Предлагам следващото заседание да бъде на 13 декември в обичайния час. Други предложения – не виждам.

Това беше всичко за днес и поради изчерпване на дневния ред, закривам заседанието. Желая на всички приятна почивка.

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 11:16 ч.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

/п/

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА

Протоколирал: /п/

Валентина Тесовска

технически сътрудник